Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: HEnderson 4-0807, 4-0237
Тел. УНС: HEnderson 4-1016

РІК LX. Ч. 260. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 1-го ЖОВТНЯ 1952. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 260. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, OCTOBER 1, 1952. VOL. LX.

ТРУМАН ЗАПЕРЕЧУЄ ІСНУВАННЯ КОРУПЦІЇ В УРЯДІ

Фарґо, у стейті Норт Дакота. — „Я не знаю нікого, хто найшов би спосіб недопустити деяких людей бути або стати нечесними. Якщо хтось мав би формулу, то я певний, що Американське Товариство Банкірів добре йому заплатило б за нього. Вони мають в себе такі спокуси, як і ми маємо в податковім Бюрі. Минулого року в банках нашої країни було біля 600 неправильностей або зловживань. На кожних 300 банкових урядовців був один ошуканець. Рекорд Податкового Бюра представляється далеко краще. Я зовсім не потураю нечесності в уряді. Я не пробую її виправдувати, одначе думаю, що треба разглянути факти по правді" — сказав президент Труман у своїй першій промові під час теперішньої передвиборчої об'їздки, виголошеній до 10,000 нараду, що збіралися його послухати на тутешній зупинці. На доказ, що в уряді нема такого зіпсуття, про яке говорять республіканські противники уряду, президент навів вимок з промови республіканського сенатора Ланґера з Норт Дакоти, виголошеної у Сенаті в жовтні минулого року, який сказав: „Судячи з газетних завваг, можна б судити, що працівники в уряді це гурток злодіїв і хабарників. На мою думку федеральні урядовці такі чесні, як були в р.р. 1926-1932. Ось щойно недавно, за часів республіканської адміністрації одного члена кабінету післали до тюрми".

Закінчивши коротко з закидами корупції, Труман заявив, що то республіканці навмисне не хочуть допустити до ухвалення відповідних законів проти надуживань серед урядовців, щоб мати чим воювати проти демократичної адміністрації. Це вони роблять цілево, щоб відсунути від влади демократів, які дбають про добро простої людини і переводять закони для добра цілого народу. Демократи зламали теж силу комуністів у внутрі країни, у закордонній політиці втримали мир, а виправою до Кореї стримали дальшу комуністичну аґресію в світі — запевняв Труман. Водночас він вийшов з твердженням, що Республіканська партія це представники великих інтересів, що хочуть скасувати закони, ухвалені для забезпечення добробуту народних мас і хочуть ухвалити такі закони, що запевняли б їм зиски з великих електрівень, з дешевого продажу збіжжя, з дешевої платні робітника і т. п. Саме для цього вони попильнували найменувати кандидатом на президента генерала, який не розуміється на їхніх підступних намірах і служить їм за параван — казав Труман. Республіканський кандидат виголошує промови до почувань загалу, а не до розуму, щоб не допустити до обговорення важливих справ, які стоять тепер перед американським народом. Навпаки — твердив Труман, губ. Стівенсон, як демократичний кандидат, говорить до розуму і тому варт його послухати.

С. Ярема призначений знову головою Українського Відділу Демократичної Партії

Адв. Степан Ярема (зправа) в розмові з губ. Стівенсоном

Вашинґтон. — Адв. Степан Ярема, екзекутивний директор Українського Конґресового Комітету, був призначений знову головою Українського Відділу в Краєвому Комітеті Демократичної Партії. Рішення винесено на зборах голов національних відділів ПАртії. З цеї нагоди адв. С. Ярема відбув розмову з демократичним кандидатом на президента, губернатором Адлеєм Стівенсоном, під час якої заторкнено низку справ, які посередньо або й безпосередньо відносяться до України та українських змагань. Обговорюючи проблеми визвольної боротьби поневолених народів за залізною заслоною, губернатор Стівенсон висловив бажання „вияснити раз назавжди, що Демократична Партія і демократичний уряд всеціло симпатизують із змаганнями поневолених народів під комуністичною контролею в їх героїчній боротьбі за волю". Демократичний кандидат на президента зокрема піддержував твердження секретаря внутрішніх справ Оскара Чепмена в його промові на П'ятому Конґресі Американських Українців про спільність долі американського і українського народів, підкреслюючи при цьому згаданий секретарем Чепменом Вилсонівський принцип самовизначення і волі для всіх народів, що теж сказано в платформі Демократичної партії. Розмовляючи з адв. С. Яремою на тему народовбивства, губернатор Стівенсон заявив: „ Увіці нашої цивілізації це прямо неймовірне, що людина у відношенні до людини може здеґенеруватись так низько, як це сталось з комуністами в їхній диявольській практиці злочину народовбивства".

ГЕН. РИДЖВЕЙ СТВЕРДЖУЄ ВИСОКУ МОРАЛЬ АЛІЯНТСЬКИХ СИЛ В ЕВРОПІ

Париж. — Ген. Метью Риджвей, головний командувач аліянтських збройних сил в Европі, ствердив вчора „позитивне і рішуче" збільшування моралі серед збройних сил спільноти Північно-Атлантійської Організації, „від Норвеґії по Туреччину". Ген. Риджвей склав свою заяву перед американськими військовими кореспондентами, які брали участь в недавніх великих маневрах аліянтської фльоти на Північному морі. Не зважаючи на цю мораль та на високий боєвий дух аліянтських військ, ген. Риджвей вважає, що Европа все ще не є відповідно забезпечена перед можливою комуністичною аґресією, головно коли мова про чисельність військ та резерви. Совєтський Союз має тепер в окупованій Европі, зокрема в Східній Німеччині і Польщі, понад 30 дивізій, по 12,000 вояків кожна. Правда, аліянти швидкими темпами вирівнюють цю совєтську перевагу і готові вирівняти її цілком приблизно в половинні наступного року. Проте, Совєти із своїми 175 дивізіями, які мають тепер до розпорядження та з понад 300 дивізіями в резерві, що їх могли б змобілізувати і кинути до наступу на випадок аґресії, ще довгий час переважатимуть чисельно аліянтів. Аліянтське командування в Европі добачує перед собою ще такі головні проблеми, що повинні бути розв'язані для успішної оборони: дальший розвиток та відповідне збільшення повітряних збройних сил; створення ефективних сухопутніх резерв; звільнення 175,000 французьких військ, що зв'язані в Індо-Китаю; німецька участь в европейській обороні та створення здорових економічних основ оборони.

Амбасадор Кенан повертається на свій пост

Вашинґтон. — Департамент стейту зовсім „не застановляється" над можливістю відкликання Дж. Кенана з його становища амбасадора до Москви після нападу на нього в урядовій комуністичній газеті „Правда" за його критичний вислів про відношення до нього совєтської влади. На денникарській конференції пресовий урядовець департаменту, Майкел Мек Дермот, сказав від себе: „Ми не маємо жадного віконця з (московського) уряду закордонних відносин". Серед урядовців говорять про те, що совєтська влада може зажадати відкликання Кенана з його становища. МекДермот виявив, що амбасадор Кенан перебуватиме в Бонн або Парижі поточного тижня і щойно після того він повернеться до Москви.

АЧЕСОН ВИДВИГНЕ СПРАВУ КОРЕЇ В ГЕНЕРАЛЬНІЙ АСАМБЛЕЇ

Об'єднані Нації, Н. Й. — Тут з поінформованих джерел заявляють, що державний секретар Дін Ачесон рішив представити Генеральній Асамблеї Об'єднаних Націй, — яка збереться тут в дні 14-го жовтня, американські пропозиції відносно Кореї. Він мав би перестерегти Москву та інші комуністичні країни, що Злучені Держави Америки домагатимуться від Об'єднаних Націй дальшої акції, якщо існуюча вже від довшого часу „мертва точка" в переговорах в справі перемир'я в Кореї не буде переломана. Вважається, що Ачесон хоче бути першим промовцем на сесії Генеральної Асамблеї негайно після її відкриття та вибору президії. Згідно з теперішнім станом речей, Ачесон мав би бути єдиним міністром закордонних справ, що буде приявний на відкритті сесії, зокрема єдиним великодержавним міністром, бо міністри закордонних справ Англії і Франції вже заповіли, що вони не приїдуть до Ню Йорку раніше, як після виборів в Америці 4-го листопада. Вони вважають, що до того часу Генеральна Асамблея не матиме на порядку жадної важливішої справи, яка вимагала б їхньої приявности. Так само відомо, що й совєтський міністер закордонних справ приїде щойно пізніше, хоч з американської амбасади в Москві вже повідомлено, що Вишинський дістав американську в'їздову візу. В дипломатичних колах вважають, що рішення Ачесона щодо його виступу на відкритті сесії Генеральної Асамблеї є правильне й доцільне, вже хоч би тому, що сесія відбувається в Злучених Державах. Американські пропозиції відносно Кореї досі ще не цілком оформлені, бо Америка порозуміваться в тій справі та узгіднює свої думки з урядами інших націй, які беруть участь в боротьбі проти комуністичної аґресії в Кореї. Проте, загально вважається, що Ачесон домагатиметься від Генеральної Асамблеї апробати дотеперішньої політики аліянтів в Кореї, включно з переговорами та аліянтського становища. Крім того, Вмерика буде рішуче проти того, щоб в Генеральній Асамблеї заторкувати будь-які інші далекосхідні справи, включно із справою прийняття червоного Китаю до ОН, якдовго не буде полагоджена справа комуністичної аґресії в Кореї. Совєтський міністер закордонних справ видвигне по всяких правдоподібностях свої власні пропозиції в справі Кореї.

Двадцять країн обговорюватимуть переселення з Европи

Ню Йорк. — Складення програми для переселення 5,000,000 осіб з південної й Центральної Европи до різних країн Латинської Америки буде предметом конференції двадцяти країн, яких представники з'їдуться в Женеві 13 жовтня, як це виявив Гю С. Гібсон, директор Тимчасового Міжурядового Комітету для Перевозу Мандрівників з Европи. Гібсон був давніше американським дипломатом. Він приїхав тепер до Ню Йорку з шеститижневої подорожі по країнах Латинської Америки і на конференції з кореспондентами в готелі Рузвелт пояснив, що переселення мандрівних груп з Европи допоможе самій Европі, бо звільнить її від загрози недостачі харчів. Теж допоможе Південній Америці, бо постачить їй фахових робітників для розвитку занедбаних просторів. Гібсон назвав перенаселення Европи „вибуховим" і вияснив, що такий стан найбільше пригожий для поширення політичної пропаґанди. Країни, найбільше діткнені перенаселенням — це Італія, Німеччина, Австрія, Греція, Бельгія, Голяндія і Трієст. Найприхильніше до сприйняття нових іміґрантів у Південній Америці ставиться Бразилія, Венесуеля, Чіле і можливо Арґентіна. Програма переселення уже почалася від лютого з основним фондом в и с о т о ю $39,000,000. Змінені іміґраційні закони Злучених Держав, Канади й Австралії припинюють нову іміґрацію з Европи і тому треба шукати для мандрівників місця деінде, думає Гібсон.

ГЕН. СМИТ ПЕРЕКОНАНИЙ, ЩО ЧЕРВОНІ ПРОСЯКЛИ В АПАРАТ ДЕРЖАВНОЇ БЕЗПЕКИ

Вашинґтон. — Генерал В. В. Смит, керівник розвідки — висловив своє переконання, — що комуністи продісталися своїми впливами в найважливіші клітини Центральної Розвідчої Аґенції та в інші клітини безпеки Федеральної Системи. Це переконання висловив ген. Смит у зв'язку з доходженням над процесом за відшкодування 2 мільйонів долярів, що його домагався республіканський сен. Дж. Р. Мек Карті від сенатора демократа В. Бентона. У висліді взаємних обвинувачень, противники Бентона посилено намагаються вияснити деякі подробиці поведінки В. Бентона, що викликало запит правного дорадника сенатора Мек Карті, чи генерал Смит піддержує освідчення сенатора Бентона про те, що в державнім департаменті були комуністи. Це б торкалося року 1947, коли сен. Бентон працював в державнім департаменті як асистент державного секретаря. На це генерал Смит відповів, що він переконаний, що комуністи є навіть в його власній організації. На дальші запити, генерал не міг ствердити, які саме особи є комуністами, бо комуністи спритні і виявити їх не легко, хоч для того робиться все можливе. Одночасно генерал заявив, що, за його думкою, комуністи практично продісталися до кожної аґенції державної безпеки. Одначе з кругів Пентаґону надійшло запевнення, що департамент оборони не знає про існування комуністів на визначних постах військової ділянки та що відповідні особи досконало провірені. Представник департаменту армії заявив, що не тільки військовій розвідці не відомо про такі випадки, але він сам і не вірить у можливість чогось подібного. Кожна особа, що займає в військовій ділянці впливове становище, перебуває пильне обслідування, яке б виявило найменші підозріння. Під час свідчень, ген. Смит був змушений виявити свої погляди на багато побічних справ, зокрема висловитись про плян Маршала. Про особу Маршала, ген. Смит говорив у тоні найбільшого признання, а про його плян, як про міцне забороло західного світу проти комуністичної навали. У цих справах голос генерала Смита дуже авторитетний, поскільки він був послом ЗДА в Росії й мав нагоду пізнати комуністичні засоби для опанування світом. Центральну розвідчу аґенцію ген. Смит очолює від кінця вересня 1950 року.

Совєти розбудовують залізниці в Сибірі

Москва. — Секретар Комуністичної партії Казахстану Ю. Шаяхметов проголосив на партійному з'їзді в Алма Маті, що незабаром віддадуть до публічного вжитку нову залізничу лінію, довгу на 250 м., від Мавнті до Чу. Ця лінія получить нову південно сибірську залізницю зі славною лінією Тюрксібом на півдні від Балхашу. Вона йтиме через Акмолінск і Караґанду. Ця нова лінія має велике значення для металюрґійної індустрії в районі Балхашу. Шаяхметов подав також до відома, що незабаром викінчена буде залізнича лінія Акмолінск-Павлодар, яка получить район Кузнецка з Уралем. Згідно з новою п'ятирічкою плянується побудувати ще нові додаткові залізничі лінії, які мають бути готові 1955 року.

Знову оживлені бої на корейському фронті

Токіо. — Впродовж останніх двох днів на корейському фронті, зокрема на його центрально-східному секторі, відбуваються знову запеклі бої, бо комуно-китайські війська — піддержувані танками й артилерією, почали низку атак на аліянтські позиції, — вдержувані на тому секторі південно-корейськими військами. Комуністичні атаки в більшості були відбуті корейцями, деяки в рукопашних боях, і тільки в одному місці червоним пощастило здобути одну стратеґічну гору, за яку ведеться ще бій. Аліянтська авіяція продовжувала бомбардування воєнних об'єктів у ворожому запіллі і при цій нагоді американські літаки збили два ворожі турболітаки і два інші пошкодили в районі на південь від манджурського кордону на ріці Ялу. Тимчасом з Панмунджом повідомлено, що там три американські вояки були переступили помилково невтральну зону, якою оточено місце переговорів, і їх були придержали комуністи, звільняючи їх щойно після шости годин.

АЙЗЕНГАВЕР ОБІЦЮЄ ПРОГОЛОСИТИ СВІЙ ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ

Ню Йорк. — Слідкуючи за губ. Стівенсоном, який проголосив звіт з свого політичного фонду і виявив свій маєтковий стан на підставі податкових виказів за останніх десять років, кандидат на президента від Республіканської партії, ген. Двайт Д. Айзенгавер проголосив через свого прибічника, що він незабаром складе прилюдно свій повний фінансовий звіт. Це виявив Джеймс К. Гаґерті, пресовий секретар генерала не пізніше як упродовж 24 годин після появи податкового звіту губ. Стівенсона. Гаґерті не певний, чи це буде повний фінансовий звіт в роді того що проголосив Стівенсон. Він теж не міг сказати, коли цей звіт буде оголошений. „Тому, що генерал не займався давніше політикою і не має жадного політичного фонду, то він не привязував великого значення до вістей про відношення таких фондів до податкових оплат" — сказав Гаґерті, маючи очевидно на увазі фонд, з якого Стівенсон робив різдв'яні дарунки для стейтових урядовців. Одначе тому, що публіка зацікавилася такими фінансовими звітами, то генерал зведе свої рахунки докупи і проголосить їх пізніше", заявив секретар.

Демократичний к а н дидат на віцепрезидента, сен. Джан Спаркман, приїхавши до Ню Йорку на об'їздку стейту перед виборами, заявив, що теж зголосить незабаром свої податкові викази, вважаючи це за правильний крок, бо — на його думку — загал повинен добре знати кандидатів на передові становища. — З Вашинґтону повідомляють, що сен. Річард Ніксон, республіканський кандидат на віцепрезидента, вважає проголошення своїх рахунків за кінцеве, щоб повернути до обговорення чергових передвиборчих питань.

Знавець передбачує сувору зиму

Бер Мавнтен, у стейті Ню Йорк. — Холодну й сніжну зиму, а в дотатку й довгу, для долини над рікою Гудсон і цілої околиці Ню Йорку передбачує Вільям Кеннеді, головний метеоролог федеральної станції погоди, приміщеної на вершку Медвежої Гори. Звичайні тиснення повітря вказують на „старосвітську зиму", яка почнеться в листопаді. Холодний подув прийде з Канади, приносячи з собою перші приморозки вже в жовтні. Одначе після того прийде звичайне в цих околицях Індіянське Літо. „Саме це тепло обманить багато людей, але в листопаді ми дістанемо холодну зиму і то довгу" — вердить Кеннеді.

Демида Гулая позбавлено членства в Українськім Вільнім Козацтві

Президія Генеральної Ради Українського Вільного Козацтва, розглянувши матеріяли, що обтяжують діяльність б. члена Гол. Ради УВК, засудила самочинну діяльність Д. Гулая, позбавила його всіх функцій та прав в УВК, уневажнила всі можливі видані ним накази та розпорядження з днем 28 травня 1951 року та позбавила його членства в Українському Вільному Козацтві та всіх звань і відзнак УВК. Громадянство повідомлене було про цю постанову окремим зверненням, підписаним Головою „Гонорової Ради", Головою Прецидії ВКР й Генеральної Ради та Секретарем Презиції ВКР и Генеральної Ради. Як мотиви своєї ухвали, Генеральна Рада подає з діяльности Д. Гулая самовільне втягнення імени УВК до співпраці з російськими шовіністичними організаціями, хоч УВК є лише станова, а не політична організація. Зокрема це виявилось у його ніби федералістичній діяльности на користь єдиної Росії, на пропаґанду чого він отримує якісь дотації. Далі ухвала згадує про невідповідне поступовання Гулая дб чолових осіб і цілих організацій української еміґрації, про самовільне видавання наказів по УВК, про порушення правильника УВК та зломання слова чести. Комунікат в цій справі підписали: голова Гонорової Ради УВК І. Бабич-Домбровський, голова Президії ВКР та Генеральної Ради проф. І. Цапко та секретар Президії ВКР П. Рясик.

Українець поляг в бою проти комуністів в Кореї

Військова пошта принесла Редакції „Свободи" листа з Кореї, в якому повідомляється про геройську смерть на полі слави молодого українця, ройового Американської Армії Володимира Голинського. — Його вірні друзі Богдан, Тарас і Микола бажають поділитись з українським громадянством цею сумною вісткою. Володимир Голинський поляг від комуністичної кулі під час битви в горах Кореї в дні 2-го вересня. Поляглий походив з Західної України, з Підгаєцького повіту, перебув скитальщину, де в Міттенвальді закінчив середню школу, й опісля приїхав до гостинної Америки, в обороні якої й поклав своє юне життя. Був активний в громадському житті, — зокрема в молодняцьких організаціях, та був одним із членів основників Спілки Української Молоді Америки (СУМА) в Дітройті. Осиротив матір, сестри, сестрінку і шваґра, яким його друзі з далекої Кореї пересилають глибоке співчуття, прохаючи Всевишнього, щоб примістив поляглого героя між тими, які полягли в боротьбі за волю України.

Зразок американської непоінформованости про українських католиків

— (Г) Нам попав у руки інформативний листок, що його випустила Catholic Near East Welfare Ass'n. що міститься при 480 Лексінґтон Евеню в Ню Йорку. В тому листку, який має завдання познаномити римо-католиків із східним обрядом Католицької церкви, подано список католицьких церков візантійського обряду в Ню Йорку й найближчій околиці (Мангаттан, Бруклин, Бронкс, Асторія і Стейтен Айленд). Тут вичислено: 6 українських церков, 2 карпато-руські, 2 маронітські, 2 мелькитські і одну російську (св. Михайла в Ню Йорку). Список цей закінчується цитатою, що папа Пій поручив римо-католикам брати участь і в відправах східного католицького обряду.

Як досі, все впорядку. Але друга половина того інформативного листа містить статтю під заголовком „Росіяни", де баламутно перепов'іджено історію християнства на Україні від св. Володимира і митр. Іларіона аж до змагань Фльорентійської і Берестейської унії і діяльности Владиміра Соловйова і Леоніда Федорова. З закінчення статті виходить, начебто російський католицький рух д справді представляв якусь силу. Стаття закінчується гаслом: „Спасителю світа, спаси Росію"...

Неознайомлений із справою американець на основі цього інформативного листка буде „поінформований", що існує якась могутня російкатолицька група церков у Ню Йорку, до якої належать і церкви українські. Варто б прослідити, чи наскільки згадане товариство уповноважене церковною владою поширяти такі фальшиві відомості, чи це, може, звичайне російське нахабство.

Коб згинув у погоні за рекордом

Лондон. — Джан Родс Коб — першун у швидкості їзди автом — хотів також здобути рекорд швидкости їзди човном. Він казав собі збудувати рекордовий човен „Крузейдер" і випробовував його на водах Лоч Нессу в Шотляндії. Човен осягнув швидкість понад 200 миль на годину, несподівано підстрибнув вгору і розлетівся на куски протягом одної секунди. Сміливого першуна Коба витягнули негайно з води, але він мав зломану шию і помер, заки його винесли на беріг.

ПРОДОВЖУЄТЬСЯ РОЗБУДОВА ЕВРОПЕЙСЬКОЇ СПІЛЬНОТИ

Страсбурґ, Франція. — Дорадча Асамблея Ради Европи продовжує тут свої наради, скеровані на дальшу разбудову та закріплення европейської спільноти народів. На порядку обговорювання є тепер британська резолюція, на підставі якої Рада Европи повинна рекомендувати створеній в рямках Пляну Шумана та на підставі договору з Німеччиною европейській господарській і оборонній спільноті, щоб вона до своїх верховних органів прийняла спостерігачів з інших країн Европейської Ради. Европейську господарську і оборонну спільноту із понаднаціональними виконавчими властями творять Франція, Італія, Бельгія, Голяндія, Люксембурґ і Німеччина. Згідно з британською пропозицією, в органах тої спільноти мали б засідати спостерігачі з Британії, Скандинавських країн, Ісляндії, Ірляндії, Греції і Туреччини. З дотеперішнього перебігу дебат виходить недвозначно, що ця британська пропозиція буде прийнята.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage privided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Сити і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	[illegible] months	$ 3.50
Число з понеділка (з англійською частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weakly, English language suppl.)	
На рік	$ 3.00	One year	$ 3.00
На пів року	$ 2.00	Six months	$ 2.00

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346. JERSEY CITY 3, N. J.

ПИТАННЯ ЕТИКИ І МОРАЛІ

В цій багатій країні справжню сенсацію, коли мова про спроневірення чи підкупство, творять мільйони, чи десятки або й сотні мільйонів долярів. Таких сенсацій було тут чимало. Але такого випадку, щоб „мізерних" $18,235 могли викликати в цілій країні стільки емоційних дискусій, того ще не було. А суперечки ці спричинив фонд, зложений приватними людьми для піддержки політичної акції сенатора Ніксона. Це виняток в цілій історії американського народу. Ми свідки, як ще далі продовжують газети дискусію на цю тему, друкуючи голоси читачів та висловлюючи свою думку у редакційних статтях. Справа набрала ще ширшого й глибшого значення, коли вийшло на яв, що також і губернатор Стівенсон користувався фондом, складеним приватними людьми, щоб з нього доповнювати низькі платні урядовців, яких він інакше не міг був задержати на стейтових важливих становищах. Складною стала проблема ще й тому, що як сенатор Ніксон, республіканський кандидат на віцепрезидента, так і губернатор Стівенсон, демократичний кандидат на президента, не добачують у тих фондах, якими вони покористувались, нічого злого.

Добре сталося, що ця проблема дотикає особисто визначних представників обидвох партій, бо таким чином партійність уже не відіграє тут першої ролі, а заважує те, що найважливіше, себто заважують — етика і мораль. Сенатор Ніксон викликав своєю обороною, передаваною через радіо і телевізію ,більше сентименту, ніж холоднокровної застанови. По правді, дуже мало таких, щоб добачували в його вчинку щось таке, що кидало б погане світло на його особу. Те саме можна сказати також і про губ. Стівенсона та його фонд. Проте, як можна пізнати по багатьох безпристрасних голосах, що їх друкують газети, як в одному, так і другому випадку іде про етику і мораль тих, що займають публічні уряди. **Отже, можна так поступати, як сен. Ніксон та губ. Стівенсон, чи не можна? — питають у газетах.**

В цій справі стоїмо по боці тих, що противні таким фондам і переконані, що хоч Ніксон та Стівенсон не вживали їх для свого власного добра, то проте заходять поважні обави, що інші люди в подібних обставинах могли б з них особисто користати та відплачуватись різними ласками тим, що складали на ці фонди пожертви. Бо як хтось хоче вести окрему „політичну кампанію", звернену, як от у випадку сен. Ніксона, проти кремлівсько-комуністичної загрози, то краще звернутись в такій справі до загалу, щоб він її піддержував морально й матеріяльно, створюючи для такої акції ще й окремий громадський комітет, ніж збирати фонди тайно й приватно. Коли ж мова про слабо оплачуваних публічних службовців, як це є у випадку губ. Стівенсона, то тут треба домагатись перевірки цієї проблеми у федеральному уряді, чи в стейтах, і вирішувати її законним шляхом, а не шукати заради у багатіїв, себто здаватись на їх ласку. Знаючи яка небезпека криється у таких фондах, можна радше прихилитись до тих, що пропонують спеціяльним законодавством заборонити того роду збірки.

До цього можна б ще додати, що й ті, що сидять у Білому Домі, не повинні використовувати цеї нагоди для своїх кар'єр, що получені з такими заробітками, про які дана особа не могла б навіть мріяти, живучи деінде й в інших обставинах. Це, очевидно, не відноситься до президента держави, а тільки до його рідні, а й над тим тепер ведеться публічна дискусія. Знов проти цього, як деякі особи використовують свої високі державні становища з хвилиною, як їх залишають, для публікації різних „спогадів", вже давно піднімались поважні голоси. Це теж зараховують до погоні за грішми, нераз без огляду на добро країни.

СВІДЧЕННЯ Б. НИКОЛАЄВСЬКОГО

Новое Русское Слово з 26 вересня подало на підставі розмови з Б. Ніколаєвським інформації про перебіг останніх нарад десяти еміґрантських організацій в Штарнберзі під Мюнхеном. Ситуацію Б. Ніколаєвський малює песимістичними ф а р б а м и, уникає відверто розповідати про проблеми, які стояли на нарадах, обмежуючись загальниками і теоретичними рефлексіями. Б. Ніколаєвський заявляє, що далеко не всі труднощі переборено, повної гарантії в успіх немає. Серед російських груп в процесі переговорів викристалізувались два погляди на створення центру „народов России". Перший погляд: створення центру виключно з російських груп з тим, щоб цей центр пізніше вступив в переговори з неросійськими групами. Другий погляд: створення відразу центру з росіян і з національних груп. Деякі російські групи боялися, що „створення центру з одних російських організацій викличе негайне створення другого центру неросійських організацій, який об'єднає всі іншонаціональні угрупування і логікою розвитку швидко перетвориться в центр антиросійський. Самий факт створення двох центрів, — російського і неросійського, — суспільною думкою Заходу буде сприйнятий, як доказ неможливости добровільної домовлености навіть між демократичними групами різнонаціонального населення Росії, — звідки буде один крок до висновку про необхідність і Заходові, з метою запобігти міжнаціональних війн на території Росії, прийняти плятформу розчленування останної". Далі Б. Ніколаєвський твердить, що представник Нюйоркської Ліґи, до якої він належить, наполягав, що „міжнаціональний центр, навіть при наявності істотних недоліків в його плятформі і структурі, самим фактом свого існування, буде піддержувати в свідомості як народів Росії так і громадської думки Західньої Европи і Америки ідею про можливість збереження вільного союзу вільних народів, — буде доказувати можливість добровільної, не з примусу, співпраці демократії різних народів теперішнього СССР в боротьбі проти совстської диктатури. Це робить навіть недосконалий міжнаціональний центр фактором збирання народів СССР в одну спільну демократичну сім'ю народів".

На нарадах 19-22 липня в Штарнберзі прийняли участь 4 російські організації і 6 несійських (грузини, вірмени, азербайджанці, білоруси, туркестанці і північно-кавказці). Створена на нарадах політична комісія опрацювала проєкти плятформи і статуту майбутнього центру, які, одначе, тримаються в таємниці. Б. Ніколаєвський туманними фразами і досить путано говорить про ці документи, які за його свідченням з різних причин не задовольняють членів самої політичної комісії.

Серед російських груп перемогла ідея створення міжнаціонального центру і солідаристи, ініціятори створення спочатку суто російського центру, в знак протесту відійшли від участи в дальших нарадах.

До всього сказаного Б. Ніколаєвським потрібні коментарі. Російські групи самі порушують так звану середню лінію, зформульовану головою Американського Комітету адм. А. Кірком, яка полягає в тому, щоб створений центр не пропаґував ні самовизначення ні збереження російської імперії. Навпаки, російські групи прагнуть створити такий міжнаціональний центр, який був би символом „єдіной недєлімой Росії". Користуючись заклопотаністю американського політичного світу передвиборчою кампанією і неясною закордонною політикою уряду ЗДА, російські групи за допомогою своїх аґентів роблять розпачливі заходи аби зломати спротив неросійських груп. Вони навіть відважились піти на слизький крок штучного творення за комінтернівським зразком маріонеткових груп за допомогою долярів, до речі, невідомого походження. Ті національні групи, які називає Б. Ніколаєвський, не є виразниками політичної волі своїх народів. Самі ці народи в своїй еміґраційній пресі засуджують їх як зрадників.

З другого боку російські групи, користуючись авторитетом Американського Комітету, різними замаскованими ходами прагнуть тримати неросійські групи в нервовому напруженні, щоб відвернути їхню увагу від тих процесів, які відбуваються в політичній думці ЗДА і всього світу. Ці зміни кидають в розпач російську імперіялістичну еміґрацію. Це факт, що американські політики і публіцисти сьогоднішню аґресивну політику Кремля розглядають як найдинамічнішу форму традиційного російського імперіялізму. **Губернатор А. Стівенсон, кандидат на президента ЗДА, в промові у Сан Франсіско, присвяченій закордонній політиці заявив, що російські зацікавлення в Азії не є нові. Експансивні потягнення Росії не змінилися з переміною царів. Навпаки, сьогоднішня Росія являє ще більшу загрозу. Цю частину промови надрукував Ню Йорк Геральд Триб'юн 10 серпня під назвою „Російський імперіялізм".** Про більшу і динамічнішу загарбницьку силу сучасної Росії в порівнянні з царською говорив у своїй передвиборчій промові губ. Дюї, також присвяченій закордонній політиці. Ці голоси не є випадкові і одинокі. Вони є відображенням тієї майбутньої політики, на яку змушений буде стати західній світ, спровокований російською аґресією.

Російська еміграція веде себе так, ніби вона отримує інструкції з Кремля, бо червоні й білі росіяни мають спільну загарбницьку політику. Через те неможливо неросійській еміґрації з нею об'єднуватись.

Російська еміграція з своїм імперіялізмом та з своїми антилюдськими ідеями повинна лишитися осамітненою. (Л Л)

Микола Чубатий

Криза в українознавчих науках

(Думки з нагоди близьких Загальних Зборів НТШ в Америці)

III.

Проминуло вже двадцять літ від того часу, коли система українознавчих наук, створена зусиллями чотирьох поколінь наших вчених та завершена в одноцілу систему в двадцятих роках нашого століття, була під Совєтами заборонена. З того зродилася велика небезпека, бо старе покоління вчених українознавців під Совєтами було зліквідоване, а нове стали виховувати в повнім незнанню „науки Грушевського".

Всякі відокремлені прояви наукових поглядів в історії, літературі чи в мистецтві були переслідувані, як прояви українського буржуазного націоналізму. Деякі науки, що розробляли державну систему, як історія українського права, зовсім зникли зі спису наук.

Рівночасно в школах совєтської України стали вводити нову — совєтську систему українознавства, яку зручно впаковували в голови українського підростаючого покоління вчених. Річ природна, що одним указом Кремля ані лютими переслідуваннями українських вчених та української науки не навчив Кремль українців перестати вірити в самостійну українську націю, її любити та за неї терпіти. Одначе фактом є, що брак можливости запізнатися зі заокругленою системою українознавчих наук в деталях, неможливість студіювати її не тільки публічно, але навіть приватно, стали робити своє. Поміж молодим українським поколінням, хоч би навіть найбільше патріотичним, та українською науковою традицією наступила прірва.

Совєтська наука принесла багато нових відкрить археологічних, документарних чи мистецьких, але вложити їх в українську систему українознавчих наук навіть визначним українським вченим та свідомим українцям в совєтській дійсності не приходилося так легко. Вони зачали шукати своїх доріг заплутуючися часто й несвідомо, а звичайно з примусу, в общерусску наукову ідеологію та в нову систему російсько-совєтських гуманістичних наук.

Та сказане вище відноситься не тільки до молодого наукового нарибку східної України, воно рівно відноситься до молодого наукового нарибку західної України. Тут майже в тому самому часі наступає теж поважна криза в студіях українознавчих наук. В опрацюванню заокругленої системи українознавчих наук часів революції (1917) та по революції брали участь не тільки східні, але й західно-українські вчені та вчені на еміґрації. Створення Українського Вільного Університету в Празі та Українського Тайного Університету з його 1500 слухачами у Львові було найкращою нагодою втягнути молоде українське покоління в наукове заінтересування українознавством. Одначе ліквідація Українського Тайного Університету та ослаблення видавничої та наукової праці Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові теж біля 1930 року, в наслідок економічної скрути того товариства під польським володінням принесли зі собою майже перерву в підготовці молодого покоління українознавців, що продовжували б наукову традицію своїх попередників. В додатку, втягнення майже всеї здібнішої молоді в революційну протипольську роботу відтягнуло західно-українську інтеліґентну молодь від варстатів наукової праці. Одиниці, що виховувалися на польських університетах, теж не все засвоювали собі приватними додатковими студіями українознавчу систему, ліквідовану на сході саме в цім часі.

Деяка кількість молодого нарибку українознавців виховувалася на Українськім Вільнім Університеті в Празі та й вона у рідких тільки випадках могла вповні та спокійно посвячуватись науковим студіям. Ці, що були тими щасливими, остали нечисельними продовжателями традиції розробленого українознавства.

Прийшла нова світова війна і часи повоєнного анормального життя і дальших десять літ віддалили нас від часів ліквідації „Науки Грушевського" на східній Україні та від часів, коли наукове життя та приготування молодого нарибку українознавців в наслідок нашого наукового лихоліття майже припинилося. Поміж буйним розквітом українознавчих наук і нами є вже повних двадцять літ, — отже досить часу, що**б перервати безперервну нитку української наукової традиції,** поміж заокругленою системою українознавчих наук з-перед 1930 року та нашими часами повного розпорошення по всьому світі українських наукових робітників. Нині положення ще більше погіршилося, відколи по масовій еміґрації скитальців з Німеччини тільки невеличке число нашої молоді може користати з правильних студій українознавства, подаваних дуже скупим числом професорів, що ще лишилися в Німеччині при УВУніверситеті.

Лихі наслідки того стану українознавчих наук вже нині видні. Серед молодих вчених щораз частіше появляються наукові чи політично-ідеологічні погляди, які відхилюються а то й неґують деколи це, що в системі українознавчих наук вважалося до розгрому української науки Москвою неоспоримою правдою.

В працях молодших українознавців появляються вже навіть такі думки, що в консеквенції мусять вести до поглядів російської науки, накинених Кремлем після ліквідації українознавства та розгрому Всеукраїнської Академії Наук в Києві (1932).

Я, очевидно, далекий від того, щоб молодим вченим закидати менший патріотизм від старших. Навпаки, він у них часто більше жарливий. Одначе це не є проблема українського національного характеру людини, а проблема знання традиційного українознавства та тяглости української науки.

Наведу кілька прикладів. Молодий інтелектуал, національно динамічний, доказує з глибокого переконання, що Україна цілою своєю духовістю та своїми інтересами належить до сходу, до азійського сусіднього пня. Мимоволі

(Закінчення на стор. 3-ій)

STATEMENT OF THE OWNERSHIP, MANAGEMENT, CIRCULATION, ETC., REQUIRED BY THE ACTS OF CONGRESS OF AUGUST 24, 1912, AND MARCH 3, 1933

Of Svoboda (Liberty), published daily except Holidays at Jersey City, New Jersey, for October 1, 1952.

State of New Jersey, County of Hudson.

Before me, a Notary Public in and for the State and county aforesaid, personally appeared Dmytro Halychyn, who having been duly sworn according to law, deposes and says that he is the Business Manager of the Svoboda (Liberty) and that the following is, to the best of his knowledge and belief, a true statement of the ownership, management and the circulation, etc., of the aforesaid publication for the date shown in the above caption, required by the Act of August 24, 1912, as amended by the Act of March 3, 1933, embodied in section 537, Postal Laws and Regulations, printed on the reverse of this form, to wit:

1. That the names and addresses of the publisher, editor, managing editor, and business manager are: Publisher: Ukrainian National Association, Inc. (A fraternal), 83 Grand St., Jersey City, N. J.

This newspaper is published by the Ukrainian National Association, Inc., a fraternal organization, duly incorporated under the laws of the State of New Jersey, under the supervision of the Supreme Executive Committee, whose names and addresses are as follows:

Dmytro Halychyn, Jersey City, N. J.
Gregory Herman, Jersey City, N. J.
Roman Slobodian, Jersey City, N. J.
Genevieve Zerebniak, Akron, Ohio.
Joseph Lesawyer, New York, N. Y.
Dmytro Halychyn, Business Manager, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

2. That the owner is: Ukrainian National Assocation, Inc. (a fraternal organization) (no stockholders), 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

3. That the known bondholders, mortgages, and other security holders owning or holding 1 per cent or more of total amount of bonds, mortgages, or other securities are: None.

4. That the two paragraphs next above, giving the names of the owners, stockholders, and security holders, if any, contain not only the list of stockholders, and security holders as they appear upon the books of the company but also, in cases where the stockholder or security holder appears upon the books of the company as trustee or in any other fiduciary relation, the name of the person or corporation for whom such trustee is acting, is given; also that the said two paragraphs contain statements embracing affiant's full knowledge and belief as to the circumstances and conditions under which stockholders and security holders who do not appear upon the books of the company as trustees, hold stock and securities in a capacity other than that of bona fide owner; and this affiant has no reason to believe that any other person, association, or corporation has any interest direct or indirect in the said stock, bonds, or other securities than as so stated by him.

5. That the average number of copies of each issue of this publication sold or distributed, through the mails or otherwise, to paid subscribers during the twelve months preceding the date shown above is 18,500

DMYTRO HALYCHYN, business manager.

Sworn to and subscribed before me this 24th day of September, 1952.

LOUIS F. CUPPARO, Notary Public of N. J.
(Seal). (My commission expires March 21, 1955).

М. В. Дольницький

ДОСЯГНЕННЯ ФІНЛЯНДІЇ

Дванадцять років мала Фінляндія горіла амбіцією бути господарем для спортовців цілого світу, що збіраються на Олімпійські ігрища. Цього року ця амбіція знайшла своє заспокоєння. Увесь світ, приглядаючись до цієї малої країни і до її завзятого народу висловлював тільки подив до досягнень Фінляндії. Самі Олімпійські ігрища дали притоку фінляндцям святкувати цю, довгоочікувану і кількакратно відкладану подію, якнайбільш урочисто.

Та ці олімпійські святкування виявляються блідими в порівнянні з тими, що їх підготовляє Фінляндія на найближче майбутнє. Річ в тому, що останніх 8 років Фінляндія, переможена у війні з СССР, але незломана і самостійна, примушена була доставляти Совєтському Союзові величезні відшкодування, до чого була зобов'язана договором з СССР. Коли пишемо ці рядки, преса приносить відомості, що останні транспорти з накиненими несправедливо совєтським кольосом „відшкодованнями" довгими поїздами переїздять кордон Фінляндії до СССР.

Фінляндія, як це було в період між першою і другою світовими війнами, досягнула майже неможливого: точно і в час сплатила свої воєнні довги. А ці воєнні довги чи „відшкодовання" для СССР, були багато більшими, як ці з першої світової війни. Світ прямо не вірив, що мала, обкросна Фінляндія зможе вив'язатися з покладеного на неї завдання. Тимчасом це неможливе стало дійсністю і Фінляндія може записати в аннали своєї історії ще одне, безприкладне, майже героїчне досягнення її мирного життя.

Фінляндсько-совєтський договір після закінчення війни вимагав, щоб Фінляндія доставила СССР різного рода дібр на суму 300 мільйонів долярів. Суму цю СССР погодився зменшити до 226 мільйонів, але тільки теоретично, бо, обезцінюючи вартість доставлених „відшкодовань", він в дійсності одержав від Фінляндії різних дібр і устаткувань на не менше, як 750 мільйонів долярів.

Домагання СССР, щоб Фінляндія доставила низку продуктів, яких вона ніколи не продукувала, примусила фінів побудувати низку нових фабрик. Таким чином кошти Фінляндії ще збільшилися. Та не зважаючи на це, вона виконала накинену їй норму в назначений час.

Більш як третина достав складалася з кораблів, одна третина із промислових машин. Щоб виконати це завдання Фінляндія примушена була поширити металеву продукцію, збільшити її майже вдвоє. Таким чином виконано домагання СССР і доставлено 50,000 електричних моторів, 1,000 ґенераторів, 510 промислових машин, 1,128 водних помп, 6,000 готових до складення будинків, 1,460 миль мідяного каблю. Крім того прийшлося заспоїти совєтські бажання доставою 701 льокомотив, 6,187 пасажирських вагонів, віддати 105 і збудувати нових 581 кораблів, більшість яких були найбільш модерні. Накінець доставлено СССР різні машини для перерібки паперу і дерева та низку іншого устаткування для промислу і господарства. Чотиримільйоновий завзятий фінський народ виконував накинені домагання з надзвичайним самозапереченням, без нарікань, тяжко працюючи день і ніч. Великим зусиллям і надкладом праці вдержано самостійність держави та демократичний лад в країні, викликуючи в цілому світі подив до цих досягнень.

В 1948 році СССР пробував вплинути на вибори у Фінляндії, зменшивши домагання відшкодувань. Одначе це не мало впливу на політичні переконання фінів.

20% експорту Фінляндії йшло до СССР, без ніякої заплати. Це спричинило кризу, з якої одначе вона поволі виліковується. Попри ці „відшкодовання" Фінляндія була примушена заплатити Совєтському Союзові довг, що його винна була Німеччина, в сумі 44 мільйонів долярів. Цей довг перейняв на себе, як частину німецьких відшкодовань СССР, і на це погодилися західні союзники в Потсдамі. Та цьому ще не кінець. Фінляндія була примушена збудувати нове совєтське посольство для СССР, що його совєтські бомби знищили під час фінсько-совєтської війни. Це коштувало додаткових 2,6 мільйонів долярів.

Закасавши рукави, відмовляючи собі найпотрібнішого, фіни збільшили продукцію до 71% понад стан з-перед війни. Бажання втримати самостійність і небезпека окупації Совєтським Союзом у випадку н е в и п л а ч е н н я „відшкодовань" додавали фінам сили перетривати тяжкі часи. При незвичайно точному плянуванні і реалістичному розподілі дібр Фінляндія зуміла підніматися з фінансового упадку, довівши до цього, що в 1952 році рівень життя населення піднісся незвичайно високо. Поширено експорт і імпорт з низкою держав, а корейська війна допомогла Фінляндії знайти нові ринки збуту, що принесло поважні доходи.

(Закінчення на стор. 3)

Д-р Роман Криштальський

Український Державний Центр

(Доповідь на 5-тому Конґресі Американських Українців)

(2)

Для зреалізування тих цілей і для охорони спільних політичних інтересів згаданих народів і України, представництво УНРади в Америці довело до створення в місяці травні 1952 р. спільної організації так званого координаційного Центру зложеного з представників Азербейджану, Білорусі, Грузії, Північного Кавказу, Козакії, Туркестану і України. Є загальне бажання, щоби провід тої політичної акції був у руках України, і таке становище дає українській політиці на тому відтинку великі шанси. Разом з тим удержує УНРада взаємини з представниками т. зв. народів сателітів на американському і поза-американському терені.

У всіх зустрічах з представниками Американського Уряду та американських політичних провідників, представництво УНРади старається впливати на потрібне зрозуміння цілей української політики, відповідальними колами американського політичного світу.

Хочу ще згадати, що Представник Українського Екзильного Державного Центру перебуває в Злучених Державах Північної Америки у своєму характері явно і леґально. Вашингтонський Департамент Юстиції і Державний Департамент Стейту прийняли до відома зголошення д-ра Степана Витвицького, як представника чужої політичної репрезентації. В цьому характері д-р Витвицький був прийнятий на ділові розмови з Державним Департаментом і в тому теж характері він підтримує зв'язки з американськими пів-офіційними установами та представниками американського політичного світу. Це є велике досягнення, яким ми всі повинні дорожити.

Мусимо взяти до уваги, час, коли оформилася і почала діяти УНРада і її Виконний Орган. 1948 рік це час зрушення української еміґрації та її розїзду по всіх краях світу. Це мусіло перешкоджати систематичній праці Виконного Органу. Мусимо взяти до уваги мінімальні засоби, які є до розпорядимости Державного Центру. Після цього можемо з признанням сказати, що пророблена робота велика. — Але мусимо зараз і додати: завдання перед Державним Центром ще більші. Ще треба величезних зусиль, щоб переборoти в поглядах рішальних сил світу — переконання, що на сході Европи є тільки Росія. Треба особливих і узгіднених зусиль усіх українців, щоб протиставитись впливам московської еміґрації, яка вперто підтримує в світі такі переконання. І треба ще поважних зусиль, щоб процес консолідації навколо єдиного, леґального Державного центру — всіх українських політичних сил завершити. Бож досі, як сказано — одна група не признає Державного Центру, друга визнавши, виступила з УНРади.

УНРада і Виконний Орган готові виявити якнайбільше доброї волі і готові докласти всіх зусиль, щоб консолідацію українського світу довести до кінця. І УНРада сподіється, що з підтримкою української громадської думки, яка прагне тієї єдности і розуміє її конечність напередодні остаточного бою — вона цю ціль осягне.

Розуміння значення Державного Центру і завдань і підтримки в боротьбі і в консолідаційних зусиллях — чекає УНРада передовсім від найчисленнішого і найбагатшого українського суспільства в Злучених Державах. УНРада свідома того, що те суспільство в Злучених Державах — це американці українського походження чи кандидати на них. І УНРада розуміє їх завдання супроти держави, що її громадянами вони є чи незабаром будуть. І тому Державний Центр не думав і не думає встрявати у внутрішні справи українських походженням-громадян Злучених Держав.

Але УНРада знає їх любов до України, до краю з якого вони, чи їх батьки вийшли. І УНРада пам'ятає їх заяви про готовість помогти Україні в її боротьбі за державну самостійність. Тож від того українського американського суспільства чекає Державний Центр, щоб воно в найсильнішій сучасній державі, яка стає проводарем вільного світу проти московського рабства, промостило шлях пізнанні і правді: — а що там в Україні є окупаційний, накинутий Москвою уряд — а тут єдиний правний уряд України — її Державний Центр.

УНРада чекає від політичної репрезентації американських українців, від Українського Конґресового Комітету згідної праці і співпраці з її Представництвом в Злучених Державах Північної Америки. І Український Державний Центр чекає ще одного. Українсько - американське суспільство виховане в підсонні упорядкованої американської демократії. Хай же воно старається прищіплювати засади сильної і упорядкованої демократії і українському еміґраційному суспільству і хай помагає Українському Державному Центрові переборoти залишки отаманства й анархії внутрі нас.

Український Державний Центр вірить, що українсько-американське суспільство і його репрезентант Український Конґресовий Комітет достойно сповнять своє призначення.

(Кінець)

А. Красний

МАЛІ ДІЛА ВЕЛИКОГО ЗНАЧЕННЯ

Перед нами скромний аркуш паперу, з чітким циклостилевим друком. Це Бюлетеньтень Відділу Українського Конгресового Комітету з Боффало. Серед навали друкованого матеріялу, ми часто переходимо без уваги на такі летючки. Між тим, уважний обсерватор українського життя, того реального місцевого життя, багато втратив би, не переглянувши цей скромний друк.

Бюлетень з Боффало не містить передовиць з політичними гороскопами світового маштабу, як також не зануряються вглиб ідеологічних питань. Ставить собі завдання скромне: стисло інформує про життя українського громадянства в Боффало. І в цім, власне, велика цінність Бюлетеню.

Бюлетень говорить про справи далеко ширшого, можна сказати, загально національного значеня. Не будемо голословні. Ми не раз читаємо в пресі великі статті про потребу національного виховання і навчання. Але все це здебільша — теорія.

А ось практика: Об'єднання учителів при УКК, в Боффало, в дні 16 серпня ц. р. відбуло нараду в справі зорганізування курсів українознавства для шкільної молоді. На нараду запрошено Всч. Отців,, як представників парафій, представники товариств і оорганізацій й б. учителі. Щож виявляється? Лиш в новоприбулих родинах є 178 дітей в до-і-шкільному віці, а то 49 дітей чотири і п'ятьлітні (діточий садок), 118 між шостим й 15-тим роком життя та 11 понад 15 років.

Ось для цих дітей нарада ухвалила організувати дитячий садок і курси українознавства, для чого обрано три комісії.

Що ж ця мала статистика показує? Як виявляється, до Боффало прибуло 625 осіб і між ними маємо 178 дітей. Ця цифра відразу кидає яскраве світло на всю „проблему". Коли приняти, що до ЗДА прибуло 30,000 емігрантів, то треба констатувати, що серед них ми маємо дітей (берімо 200 дітей на 1,000) — 6,000 душ. І ось тепер, властиво, від нас залежить, чи ми задержимо їх при нас і наших ідеалах.

Як бачимо, все це не теоретичні міркування, а саме реальне життя.

Знову, той же Бюлетень подає замітку, здавалось би, про маленьку й скромну справу, а, між тим, в маштабі загально американському, — це річ величезної ваги. Так, при Відділі УКК в Боффало існує „Допомогова Секція", яку провадить виключно місцеве жіноцтво. Що ж показується? Ця секція за п'ять місяців свого існування приєднала 520 членів, які зобов'язалися щомісячно вплачувати по 25 центів на Фонд Допомоги Залишенцям в Европі. Цю, на перший погляд, малу, але, в наслідках дуже важливу роботу, Управа Секції веде при співпраці 32 збірщиць, що жертвують свій труд і час на щомісячне збирання заявлених датків. За цей короткий час Секція зібрала і вислала до Европи 668 долярів.

Ми спитаємо: чи багато наших центральних організацій, за вийнятком ЗУАДКомітету, вислали до Европи подібну суму? І на що ця акція вказує? Показується, що, коли б українське жіноцтво Америки наслідувало приклад Боффало і реалізувало між собою, з жіночою акуратністю, цей маленький „Даток Серця", то, розуміється, ми зовсім не чули б про бідування наших залишенців, — і не тільки залишенців, а взагалі багатьох і багатьох потребуючих.

І, нарешті, третя справа — маленька, але яка ж велика в розмірі загально-американському! Це: справа Національного Датку в Бофало. Бюлетень, що розсилається усім місцевім українцям, уже нині пригадує їм про цей національний обов'язок. І не тільки пригадує, але визначив 12 уповноважених, які подбають, щоби усі українські громадяни міста Боффало свій національний обов'язок виконали.

Уявім собі, щоби всі наші осередки по цілій Америці таким, власне, простим, але діловим способом підійшли до справи Національного Датку. Тоді можна сміливо говорити не про одну сотню тисяч, але про сотні тисяч Народного Фонду.

СЛІДАМИ УКРАЇНСЬКИХ ПАРТИЗАН У ФРАНЦІЇ

Ще одне літо добігає до кінця. Горячі дні починають бути рідкістю, — тим більше хочеться використати їх. Що за приємність відірватись трохи від промислової упорядкованости, відкрутитись від машини (від цього її не зустріне аварія!) і котитись... Котитись не лише за поріг фабрики, але — ген за місто, в широкі простори, скупатись в повені сояшного проміння. Швидше, ще швидше...

З насолодою втягаю в груди запашне повітря, що насичене живицею. Напливають гарні спогади: так теж пахли соснові бори на Волині, там — біля Стіжка, Людвищ, Лішні...

Ось березковий гайок і знову виринають спогади безконечним ланцюгом. Але не можна бути сентиментальним і тому тікаю звідси. Нова околиця — і перед очима село. А в моїх очах таке ж точнісінько село, як оце. На краю села — кладовище. Трохи нижче — ріка. Зустріч в першій хаті. Там застаю вже друзів — Остапа Хорвата, Угренка, Яструба, Чалого й інших. Відправа. Походи. Акція...

Красвид міняється. Височина уступає місце долині. Місцями видно великі плахти квітучого вересу, ще нижче — осока. Тут і там кущі типової для болотнистих ґрунтів лози. Дах над усім творить рідна соснина. В такій же околиці маленька група наших партизан на Рівенщині звела — тому дев'ять років — бій з групою совєтських партизан, в якому загинув їх командир полк. Алмазов.

Чому саме тут так насуваються спогади? Погляд на карту каже, що знаходжусь в околиці, де точно вісім років тому боровся Український Курінь в рядах французького резистансу проти спільного ворога — Німеччини.

Ходім слідами наших партизан у Франції.

**

Це департамент горішньої Сони. Околиці, де бився наш Курінь, знаходяться в західній частині департаменту. Нашу мандрівку розпочинаємо з міста Везуль.

Старенькe, але чисте, місто не має нічого цікавого, щоб оглядати. За містом, біля товарового двірця, велике поле, де отаборився Курінь, прибувши до Везулю.

Звідси їду до Френ Ст. Маме. Туди всього 27 клм. Це саме з цього містечка, не договорившись з його мером, Курінь вирушив до Везулю, з пляном: покінчити з німцями та сполучитись з французьким резистансом. По дорозі оглядаю місце, де хлопці після сигналу — зеленої ракети — вистріляли представників „вищої раси". У Френ зустрічають з мером, тим самим, що ніяк „не міг" зрозуміти українських старшин, коли ці перед розправою з німцями питали за поручником Сімоном, але який з'явився один з перших біля Куріня після бою...

Розмовляючи з мером, дивлюся на корчму, в якій українські старшини пили бурґундське вино й відбували останню нараду перед розправою.

— Хто ж його міг знати, що під тими клятими однострями німецьких вояків бились такі ж гарячі серця, як і наші, так само спрагнені волі й незалежности — каже мер, дружньо посміхаючись.

— Я був певний, що це якась нова затія з німецького боку і тому я мусів бути обережним.

Він оповідає, що належав до підпільної мережі і був у сталому контакті з пор. Сімоном. Цей останній і прибув з пор. Вуньйоном до Френ, щоб ще перед акцією побачитись з українськими старшинами, але прибув запізно — Курінь вже відійшов. Коли почулись стріли машинової зброї, пор. Сімон зрозумів в чому справа і дав наказ мерові негайно зв'язатися з Курінем і відвести його в призначене місце, а сам з пор. Вуньйоном направився на місце бою, щоб приготувати першу допомогу раненим.

Перша частина епопеї Українського Куреня — закінчена: він перейшов у нове, невідоме. Проте зробив він це добровільно і з радістю, щоб разом з синами французької землі боротись проти тих, які за всяку ціну намагались знищити його край і нищили Францію.

Розмова з мером тягнулась би це довго, але вже вечір, а я хочу ночувати в Комбофонтен (30 клм.), де нас чекає багато милих несподіванок, зв'язаних зі споминами населення.

Другого дня оглядаю ліс Конфракур, в якому розпочалась партизанська діяльність Куреня. Затримуюсь в Портсюр-Сон, де знайомлюсь з пор. Жене, бувшим шефом преси при Команді цих околиць. Мені він пропонує оглянути архів партизанських акцій в окрузі, показує різні трофеї. В довгих і численних звітах — нічого надзвичайного. Але зупиняюсь на цікавих кінцевих заввагах, що відносяться до Куреня, які робив май. Бремон командувач цією округою підпілля (тепер інструктор у Воєнній Школі в Версалю).

Пор. Жене згадує, що кільки років тому була виринула думка: збудувати пам'ятник Українському Куріневі. Але думка вийшла від прокомуністичних елементів і тому її не підтримали ширші кола населення. На його думку конче треба б це зробити. Взагалі в своїй подорожі я завважив, що в цих околицях про УК всі знають і згадки про нього — якнайкращі. Відслонення пам'ятника було б маніфестацією дружности французького резистансу з українськими повстанцями.

Далі рушаємо ди Вевр, щоб зустрітись з кап. Кльодом Вуньйоном, який разом з кап. Сімоном був весь час при Курені. Коли Курінь відійшов на відпочинок, пор. Вуньйон з кап. Сімоном, у відділі розвідки, йшли з армією проти Німеччини. У Воґезах кап. Сімон впав від кулі німецького снайпера. (Його брат — Жан — поручник летунства, не повернувся з одного полету над Німеччину).

Розмова з кап. В. йде, як між старими приятелями. Він витягає свої різні, вже друковані, спогади, щоб краще пригадувати факти. Я беру їх від нього лагідним рухом і закриваю їх. Він розуміє мій рух, щиро сміється і поринає у спогадах. Перед нашими очима просувається чудовий фільм партизанських дій в лісах Бурґундії. Вони нічим не різнятся від наших, волинських: ті самі клопоти з браком амуніції, ті самі інші недостачі, ті самі завдання, ті самі радощі.

На деякі мої критичні завваги мій співбесідник робить великий крок у часі — з 1944 року в 1952. Дискутуємо бої з сьогоднішньої точки погляду. Розмова тим цікавіша, що кап. В. добрий знавець партизанської таттики. Він стверджує, що німці дуже добре знали бойову й моральну вартість Куреня, здавали собі справу з наслідків його переходу на бік французького підпілля і тому з такою завзятістю намагались пізніше його знищити.

Пригадуємо всіх старшин Куреня, деяких з них я знаю особисто. Декого з них кап. Вуньйон згадує, як найкращих своїх друзів і просить мене передати цісю дорогою їм всім його щирий, дружній привіт.

Виїхавши на гору, кидаю оком на чудову долину Сони й рушаю в дальшу дорогу...

К. Гіряк

(„Українське Слово", Париж)

Криза в українознавчих науках

(Закінчення зі стор. 2)

насувається підозріння, чи це не залишок евразійських поглядів новочасної російської історіографії.

Інший молодий вчений твердить у своєму писанні, що київська Русь це спільна власність українців, росіян та білорусинів. І знов насувається підозріння, чи це не погляди зачерпнені від тих російських істориків, що вже правда не неґують самого існування українського народу, признають існування там трьох народів, але на сході Европи видять тільки одну політичну націю, про що й співає новий совєтський гимн. Чи розуміє традиції українознавства з-перед 1932 року нове українознавство, коли воно нині, в часах наступу облудного російського федералізму на українське самостійництво в науці та в політиці відгребує в окремих працях старі федералістичні пляни українських вчених малощо не з-перед сто літ. В часах Валуєва погляди українських федералістів були справді революційним виступом в науці, нині вони були б запереченням останніх п'ятдесят літ української героїчної історії.

Все це прояви, що можуть нас непокоїти, бо стверджують один факт, що українознавство наших часів зачинає затрачувати лучність з українознавством з-перед 20 літ. Наука у вільному світі має повне право шукати нових шляхів; на тім й спочиває свобода науки. Одначе ці шляхи не можуть в консеквенції вести до заперечення самого предмету українознавства — духової та політичної самобутности української нації, неоспоримо доказаної та уфундованої українознавством останніх ста років.

Недавно на сторінках еміґраційної преси розвинулася незвичайно корисна дискусія над потребою поширення українознавства серед українського молодого покоління та притягнення його до українознавчих студій. Дискутанти слушно підкреслили поважну кризу в українознавстві, коли ми стоїмо перед втратою нового нарибку українознавців. Та біля тої дійсної кризи існує ще друга, куди глибша. Нею є небезпека перерви традиції поміж українознавством з-перед 1932 та українознавством наших часів. Цю нитку наукової традиції конечно треба нав'язати у вільних країнах, в яких нині живемо. Так само як в політиці молода ґенерація не може ніколи без шкоди для нації говорити, що історія народу починається від неї, так само без шкоди для української нації новочасне українознавство не може стати на становищі, що воно зачинає українську науку.

Яких треба практичних засобів, щоб українознавчі студії поставити на добре розбудованій базі українських гуманістичних наук перед ліквідацією українознавства на рідних землях та продовжувати їх на чужині?

Поперше потрібна тут льояльна та доброзичлива співпраця всіх українознавців поза Україною, в якій науковій установі вони не були б організовані. Нам треба покликати до життя Українознавчий Науково-Дослідчий Осередок з поважним українознавчим органом для науковців розпорошених по цілому світі, з інфармаційним українознавчим бюром для своїх та чужих науковців. Вистачило б, щоб двох-трьох солідних українознавців там постійно працювали, постійно слідкували за цим, що робиться на полі українознавства та координували працю на полі українознавства на чужині.

Дальше являється конечною потребою оснувати в осередках більшого скупчення професорів-українознавців та студентів українців постійні Курси Українознавства на поземі університетських викладів чи семінарів. Такі курси по нашій думці легко могли б постати передовсім в Ню Йорку, в Торонто, у Вінніпеґу а може ще деінде. Такі пляни має теперішня управа НТШ в ЗДА. Цій цілі в першій мірі мав би служити Дім Української Культури в Ню Йорку, який сподіваємося віддати до вжитку української науки з кінцем цього року.

На потреби рятування українознавства треба буде обернути поважну частину грошей Українського Народного Фонду, призначених на справи культури. Сподіваємося, що найближчі Загальні Збори Наукового Товариства ім. Шевченка в Америці, яке є ініціятором та управителем Дому Української Культури, поважно застановляться над способами, як вивести українознавство з його глибокої кількагранної кризи.

(Кінець)

Голоси Читачів

Чи українці робили жидівські погроми?

(Свідоцтво жидівського діяча)

Так вже, як то кажуть, втерлося, що багато жидівських політичних діячів, головно на еміґрації, вперто торочать про участь українців у жидівських погромах. Очевидно ніяких конкретних даних, і фактів на це не подає ніхто. Автори їх на Україні звичайно не були. Повторюють це, що їм ворожа протиукраїнська пропаґанда підсуває.

Тому, тим більшого значення має публічне ствердження видним жидівським діячем правда про останні погроми жидів за большевиків, в яких автор не тільки що не говорить про яку небудь участь українського населення в жидівських погромах, але навпаки, совєрджує прихильне та жертвенне відношення українців до переслідуваних жидів.

„Социалистический Весник" № 5 (653) за травень 1952 р. помістив велику статтю: М. Єршов: „Преследования евреев в СССР (факти и наблюдения)", в якій автор дає картину переслідування жидів на Білоруси, Україні на Криму за час німецько-гітлерівської окупації, та опісля. М. Єршов пише, що в червні 1941 року, з початком війни, в містечках Київщини та Винницької округи „отношения между украинским населением и евреями были дружественние", та що погромщиків було мало і вони були організовані із гори „милиция отказивала евреям помощи, да и вообще ни одного милиционера, или работника НКВД не оказалось на своем месте и на улицах местечек, где происходили погроми".

Єршов наводить факти, як жидів, які втікали перед армією Гітлера, большевики назад завертали до гітлерівців, а хто старався таки прорватись від них — тих розстрілювали большевики. Це було головно між Козятином і Погребищем. „Только не имногие спаслись от смерти: их спрятали друзя - Украинци. Многие по два и почти три года прятались в подвалах етих друзей . . ."

І далі: „Однако, в 1945 году, неизвесно по каким причинам, все ети евреи одной ночью били собраны местними властями и под охраной загнани в товарные вагони, заготовленьие с вечера. В ето же время грузились сотки и тисячи украинцев. Последние ссилались по обвиненню в сотрудничестве с немцами, в ликвидации колхозов и т. д. Обвинения ети били ложние и часто видумание . . ."

М. Єршов широко та документально обґрунтовує антисемітизм большевицької верхівки в Червоній армії, в Москві, Лєнінграді та других містах Совєтського Союзу, наводить факт, як начальник „поштотдела Низимась знущався над жидом кухаром". Згадує М. Єршов і генерала Чуйкова та його протижидівські вислови, але рішучо і категорично стверджує, що українці відносились до жидів прихильно і як друзі.

Цей вислів М. Єршова в Соц. Вестник-у — тимбільш важний — бо це політичне середовище стоїть на позиціях єдиної неділимої Росії і симпатіями до українців не визначується.

Але всеж таки сказали правду. Чому ж мимо цього деякі жидівські та інспіровані ними круги — вперто і далі говорять про участь українців в жидівських погромах? Хто їм каже це робити? Здається, що хіба тільки вороги українського і жидівського народу сіють ті небелиці, щоб в супереч фактам і правді шкодити українцям та настроювати проти них жидів. Факти перевірені самими жидами — як це стверджує от хотьби М. Єршов, говорять проречисто: Українці ніяких жидівських погромів не робили.

А. Чернецький

ДОСЯГНЕННЯ ФІНЛЯНДІЇ

(Докінчення зі стор. 2-гої)

Кінець відшкодовань до СССР створює для Фінляндії нові проблеми. Нові фабрики і ці, що їх поширено, продукують надалі все те, що продукували досі. Закрити їх, значить довести до безробіття та нужди населення. Фінляндія мусить тому знайти ринок збуту. СССР ,що від серпня 1952 повинен платити Фінляндії за дальші достави, замовив продуктів на 1953 і 1954 роки, другим відборцем на більшу скалю буде Вел. Британія. Америка також одержуватиме з Фінляндії значну кількість речей, випродукованих у фінських фабриках. Так, як справи тепер маються, Фінляндія в експортовій ділянці буде залежна від СССР та його сателітів і надалі. Там може вона знайти найповажніший ринок збуту для своїх продуктів.

Фіни не надто вдоволені цими перспективами господарсько-промислової залежности від СССР на майбутнє, одначе переконані, що ця залежність менше небезпечна та прикра, як політична залежність. Фінляндії доведеться і надалі жити та працювати в тіні совєтського кольосу. Чому саме Кремль дозволив їм задержати західній стиль життя, вони не пробують розв'язувати, висловлюючи віру, що їм вдасться і надалі зоховати повну політичну незалежність. Одначе небезпека вміщування СССР у внутрішні справи Фінляндії не минула і не мине. Вона існуватиме так довго, як довго існуватиме СССР. Та покищо, радіючи свободою, фіни продовжують жити по-демократичному.

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тимсамим і співвласниками 13-ти мільйонового майна організації!

Базар народного мистецтва

Як ми вже заповіли, з кінцем листопада ц. р. відбудеться в Парижі Базар-виставка Світового Союзу Матерей (М. М. М.), в якому СФУЖО є членом. Від 1947 р. українки беруть участь у Базарі, що стоїть під протекторатом президента Франції та гуртує еліту Парижа. Вироби українського народнього мистецтва вже мають свою славу на цьому Базарі й поширюють там опінію про культуру нашого народу.

Попередніми роками надсилали виставкові предмети наші жіночі організації в Німеччині й Бельгії. Щойно в минулому році причинилось жіноцтво ЗДА й Канади, вславши дві посилки вишивок. Через переселення в заокеанські краї, наші жіночі організації в Европі вже неспроможні доставити задовільну кількість вишивок. Тому цей обов'язок спадає на українське жіноцтво на новому поселенні. Воно не пропустить такої знаменитої нагоди до репрезентації нашого імени та народнього мистецтва на чужині.

Для виставкового стола потрібні в першу чергу вишивки. Це можуть бути настільники з серветками, подушки й доріжки — одначе найбільше побажані дрібні предмети — серветки, хусточки, торбинки, закладки. Такі може пожертвувати кожна жінка зі смаком, що вміє вишивати. А тому, що часу зостається вже небагато, кличемо й пригадуємо — готуйте вишивану пожертву до Базару М. М. М. у Парижі.

Великий успіх мали б також писанки на Базарі М. М. М. Як усюди, так і там писанки викликують подив і захоплення. Тут можуть допомогти наші писанчарки, що працюють так успішно в ЗДА й анаді. Хоча тепер не пора на писанки, проте прохаємо кожну виконати кілька на Базар М. М. М. у Парижі.

Предмети слід надсилати до станиці містоголови СФУЖО в ЗДА — п. Олени Лотоцької, 866 Н. 7-т Стр. Филадельфія 23, Па та на адресу голови СФУЖО в Канаді п. Олени Кисілевської, 90 Оссінгтон Ав., Оттава, Онт.

Амалія Рублева, секретарка
Олена Кисілевська, голова

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників!

• РОЗШУКИ •

Пошукую сестру **АННУ КАЧАЛА**, дочку Марії і Миколи Федаш, з с. Сянки, пов. Турка, що виїхала перед 1914 р. з чоловіком **Дмитром Качала**. Має діти: Марія, Феня і Микола.

ЮРКО ФЕДАШ,
111 W. Raymond St.
Indianapolis, Ind.

Пошукую брата
РОМАНА СЕМЕНЮКА

з села Шманківці, Чортківщина, який в рр. 1942—44 перебував в Гамбурзі, Німеччина. Хто знає що про його долю, просимо ласкаво подати вістку на адресу:

W. SEMENIUK
538 East 6th Street,
New York 9, N. Y.

КАТЕРИНА ТЕРЛЕЦЬКА ГАРТАН, 111 Гуйшопе Ев., Гартфорд, Конн., шукає свого брата **Йосифа,** його жону **Марію** і дочку **Терлецьку.** Правдоподібно мають перебувати в Америці. Хто б про них знав, або вони самі — прошу зголоситись до:

W. HASIJ
527 East 12th Street,
New York, N. Y.
для K. Terlecka.

1. **Шукаю Панства МАГУРІВ,** які перебувають у стейті Огайо.
2. **Романа ШКІЛЬНИКА,** з Дрогобича, який перебував до розвалу Німеччини у місті Genthen, пошукує сестра — Федьків.

Закордонні, а особливо в Німеччині, часописи прошу передрукувати. Хто б знав про них, або вони самі — прошу писати до: **ROSALIA FEDKIW, 233 East 5th Street, New York 3, N. Y.**

П. Віра С-ка!

Сердешні поздоровлення
з Днем Янгола
і найщиріші побажання
багато щастя,
засилає Вам

М. С.

Зі Спорту

СПОРТОВИЙ ЗМАГ НЮЙОРКСЬКИХ ПЛАСТУНІВ

Субота, 27 вересня 1952. — Ласкаве осіннє сонце висіло над Іст Рівер Парком, де в тіні моста Вільямсбург, почався спортовий змаг нюйоркських пластунів. Ініціятори цього змагу, курінь старших пластунів „Червона Калина" задумали його як „провірку фізичної справности" для „сильнішого полу" Пластової Станиці в Ню Йорку. Є запляновані такі спортові гри: відбиванка, столова ситківка (стук-пук, пінґ-понґ), кошівка і копаний м'яч. В змагу беруть участь такі частини: Курінь Старших Пластунів „Червона Калина", К. Ст. Пл. „Сіроманці", К. юнаків ім. Івана Мазепи та самостійний гурток юнаків „Чорні Коти".

Змагання відбиванки, як і всі інші гри, відбулися і відбуватимуться на площах, призначених для публічного вжитку, що „не все" відповідають умовам гри (бетонова площа, низька сітка і т. д.) Але на це вже давно не звертають уваги наші спортовці, а тим більше пластуни. До перших змагань станули:

„Червона Калина" — Збірна „Сіроманці" - „Чорні Коти"

2:0 (15:7, 15:8)

„Ч. К.: Комарницький, Сохан Іг., Струтинський, Томоруґ, Воловодюк.

„С." і „Ч. К.": Заяць, Крамарчук, Наливайко, Паливода, Український.

Суддя: Шмотолоха. „Червонокалинівці" мали у своїх рядах таку зорю відбиванки як Сохана Іг. Крім того, вони переважали стійкістю духа і рутиною над нервовими і молодшими „сіроманцями" і „чорними котами". З останніх вирізнявся Наливайко. Рівень гри (як і в усіх інших змаганнях) добрий, а може навіть високий. Кульмінацією першого сета можна без злоби назвати стинку Сохана, що ... урвала сітку. В другому сеті Паливоду замінив Лопатинський. Із судді не були задоволені обидві партії. Але краще відразу не годитися на нього, ніж опісля „псувати нерви" йому і собі. Це головно відноситься до переможених.

„Червона Калина" — Курінь юнаків ім. І. Мазепи
2:1 (15:12, 4:15, 15:10)

К. Юн.: Алеськевич, Васильхевич, Бережницький, Лектей, Шмотолоха. —

Суддя: Український. „Мазепинці" відразу „вкрали виставу", як кажуть американці. Юнаки, віком і досвідом молодші від старших пластунів, показали на площі небуденний талант. Вони відразу змусили глядачів (30 осіб, половина яких була змагунами!) бути їхніми „фанатиками". Крім того, все бажається, щоб менші виграли. „Червонокалинівці" спочатку „дивилися згори" на противника і дозволили йому провадити в першому сеті 4:1, 8:1. В другому сеті „калинівці" вже „хотіли" грати, але їм не виходило „Мазепинці" непощадно розгромлюють їх. В третьому сеті „молодшим" не стає „нервової рівноваги". Це були найкращі змагання, і найцікавіші. Бережницький потенціяльно дуже добрий, хоч ще мусить вправлятися в скоках і ... геометрії. Алеськевич „забиває" легкістю і ненапруженістю, з якою він стинає. В „Ч. К. за Томоруґа грав Осадчук. В другому сеті Томоруґ став за Воловодюка.

Збірна — К. Юнаків ім. І. Мазепи

2:0 (15:10, 15:13)

Збірна вирішила грати в трійку (Заяць, Наливайко, Український). Цього не використали „мазепинці", які після попередної прогри зрезигнували заскоро. Крім того, вони прийняли погану тактику: замість використовувати вільні місця на половині противника, вони стинали. Вирізнявся Український. Суддя Томоруґ.

На кінець хочу сказати стару і потерту фразу: почин „Червоної Калини" треба привітати, бо вже перші змагання показали, де криється наш спортовий потенціял. Крім того, скромний спортовий змаг нюйоркських пластунів — це свіжий подув нашого невеселого спортового життя в Ню Йорку.

Також приємно було чути привіт зв'язкового кур. юнаків ім. І. Мазепи В. Бакальця.

Роман Лисняк

ЗМІНА АДРЕСИ!

Ще раз пригадуємо нашим передплатникам, що зміняють місце свого побуту, щоб одночасно з повідомленням про зміну адреси обов'язково присилали поштовими марками 10 ЦЕНТІВ за виготовлення нової адресарної кліші, а члени УНС ще й число свого Відділу.

Адміністрація „Свободи".

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Честер, Па.

Доповідь інж. О. Бойдуника.

Загал українського громадянства в Честері, Па. перебуває немов би в тіні великої сусідньої Филаделфії, коли йде про всякого роду імпрези, театральні вистави чи поважніші реферати, і рідко коли має нагоду побачити чи почути дещо безпосередньо з першого джерела. Тому то на доповідь інж. О. Бойдуника на тему „Сучасний стан визвольних змагань" — що відбулася 13 вересня ц. р. в У. Н. Домі — зібралася досить велика, — як на місцеві відносини — кількість людей. Відчувалося, що коли йде про загально-українську справу, тоді стрічаються дійсно всі без різниць партійного угрупування чи церковної приналежности. Зібрання відкрив представник відділу УККА в Честер п. М. Муляр і по кількох словах привітання, представив слухачам шановного прелегента та віддав йому голос.

Тому, що Центральна Управа ОДВУ, запланувала доповідь п. інж. Бойдуника майже по всіх більших скупченнях чи осередках українців, — не буду задержуватися над змістом незвичайно цікавої доповіді. Наскільки однак тема для всіх нас близька й інтересна, — доказували різні запити слухачів по закінченні доповіді, — на які прелеґент давав обширні і вичерпуючі відповіді.

На внесок п. Т. Федуся перепроваджено збірку на Укр. Возвольний Фонд, що дала $80.15, а також вибрано ініціятивну групу, що мала зорієнтуватися в можливостях реактивування діяльности ОДВУ на терені Честеру.

На закінчення відспівано національний гимн.

Р. М.

Вунсакет, Р. Ай.

З похорону на Український Народний Фонд.

Дня 12 вересня відбувся похорон Стефана Сагайдака, котрий помер дня 8 вересня 1952 року. Тіло покійного спроваджено до Вунсакет, Р. Ай. до похоронного заведення. Похорон відбувся в Українській Православній Церкві. Його відслужив о. Стефан Голутяк. В похороні взяло участь велике число громадян та родина і кревні покійного.

По похороні запрошено всіх на галю, але зійшлися тільки ті, що були вільні від праці. Там відбулось приняття, під час якого сказали кілька слів про життя покійного Стефана та про його працю для громади.

Щоб вшанувати пам'ять покійного зложено пожертви на Народний Фонд. Збірку перевели Кость Корницький та Р. Вецал.

Пожертвии зложили: жінка Марія Сагайдак $5; дочка і зять, Іван і Евгенія Лабенець $5. по $2: К. Корницький, Ю. Самборський, М Сагайдак, М. Глядик, М. Рибак **з Потикет; по $1:** Р. Вецал, П. Кічак, А. Сирота, Я. Процишин, М. Морін, М. Іванович, А. Глядик, К. Виспіянська. дрібними $2.20. Разом $30.20. — Гроші вислано до Українського Конґресового Комітету.

Розалія Вецал.

Дітройт, Міш.

Стейтова Виставка

Кожного року, в першому тижні місяця вересня, відбувається в Дітройті величава виставка сільсько-господарських продуктів та промислових виродів. На цей час з цілого стейту Мішіґен збираються продуценти, щоб показати свої досягнення, а цим самим і реклямувати їх для кращого збуту.

Величезні маси народу приїзджають до Дітройту навіть з далеко віддалених місцевостей, щоб оглянути виставку та познайомитись наочно з найновішими осягами техніки як в ділянці промислу так і сільського господарства. Нічого дивного, що такого роду виставки бувають широким полем заінтересувань та стягають тисячі відвідувачів денно.

Оглядаючи цю виставку, я вже третій рік під ряд зустрічаю двох українських пасічників на тому самому місці, які реклямують та розповсюднюють свої продукти. Це п. С. Бзенко та його син Олександер, власники великої пасіки в місцевості Рочестер, стейту Мішіґен. Їхні обличчя, усміхнені та задоволені, ясніють серед безлічі експонатів, що розміщені дуже дбайливо та пропорційно. Це все надає їхній виставці естетичного вигляду та найбільше манить око відвідувача. Ця власне прикмета, як рівнож і уміння підшукати та показати щороку щось іншого та оригінального є причиною, що п. Бзенко та його син вже третій рік з черги одержують першу нагороду за взірцево приготовану виставку та першоякісний мід.

Українське громадянство Дітройту та околиці повинно тішитись тим, що п. С. Бзенко та його син Олександер так гарно вив'язуються з обов'язків, високо несуть ім'я українського пасічника та продовжують перевезений з українських земель пасічничий досвід тут, на американській землі.

Треба також згадати, що п. Бзенко почуває себе свідомим українцем і виховує своїх дітей в тому самому дусі. Діти його добре володіють українською мовою та зараховують себе до української спільноти.

Відвідувач

Часопис „Свобода" повинен знаходитися в кожній українській хаті!

ВСЯЧИНА

СПОРТОВЕЦЬ ВБИВ ГАДЮКУ В РЕСТОРАНІ

В Південній Родезії в Африці в місцевості Біндура до ресторану, де було повно людей, вліз гордовитий небезпечний вуж і саме тоді, коли він намірявся кинутись на гостей, його побачив місцевий чемпіон кидання стрілою. Спортовець перервав свої змагання та кинув стрілу в голову гадюки, вбиваючи її в одній секунді.

2,319,000.000 ДОЛЯРІВ НА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В ОДНОМУ МІСЯЦІ

Союз Управ Забезпеченевих Товариств подає до відома, що в місяці серпні ц. р. закуплено забезпеченевих поліс на життя на суму 2.319,000.000 долярів, це значить на 9% більше як в тому самому місяці минулого року, коли тих поліс купили були за 2,135.-000.000 долярів.

БІ БІ СІ ПОВЧАЄ МОЛОДЬ ПРО СТАТЕВІ СПРАВИ

Найбільша в Льондоні радіостанція Бі Бі Сі повідомляє, що 30 вересня зачне надавати постійні радіопередачі, в яких у драматичній формі будуть гуторити про статеві справи та їх значення для молоді. Ці передачі зватимуться „Факти життя" і вони будуть черпати матеріял з життєвих випадків.

В АРҐЕНТІНІ УЧНІ ВЧАТЬСЯ СТРІЛЯТИ

Уряд президента Перона підписав розпорядження про те, що всі учні середніх і вищих шкіл мусять обов'язково вчитися стріляти. Цей закон відноситься до учнів у віці від 16 до 19 років.

ПРОДАЮТЬ ДІТЕЙ НА РІК ЗА 10 ДОЛЯРІВ

В місті Беневенто в Італії кожного року, між 15 серпня і 8 вересня вже від давніх часів відбувається ярмарок на хлопців у віці від 12 до 16 років. Бідні селяни віддають своїх дітей на однорічну працю багатшим селянам і за те дістають від 5.000 до 6.000 лір (8.50 до 10 дол.). Деякі батьки дістають ще додаткових кілька мірок зерна. Одні хлопці радо йшли на працю до чужих людей, а деякі отягалися. Командант місцевої поліції полковник Мартіні заявив чужинним кореспондентам, що цей „ярмарок" не має нічого спільного з невільництвом. „Це така місцева давня форма наймання робітників до такої праці як чищення стайні або догляду за козами".

Нове число недільного видання „Свободи"

Вже появилося нове, 32 число недільного видання „Свободи" (з 5 жовтня ц. р.) з дуже цікавим змістом: Галина Лащенко. „Химера" (оповідання відзначене на конкурсі „Свободи"), В. Гірчак. „Осінь" (поезія), Юр. Сірий. „О. Олесь" (спогади), Світозор Драгоманов. „Европейський центр культури"; Євген Онацький. „Україна очима італійців", Хведосій Чичка. „З книги „Пародіяріюм" (поезії), Л. Луців. „Українська література XX. ст.", С. „Балетні вечори Роми Прийми", „Абстрактні малюнки в ОН"; „Посмертна спадщина кубанського поета Івана Писанки"; Іван Гаденко. „Прогноза погоди"; О. Сип. „Олімпійські усмішки", Нові видання, Трохи сміху, Розвага.

О'Конскі за війну для визволення Польщі

Бофало, Н. Й. — Коґресмен - республіканець, Алевін Е. О'Конскі, обговорюючи закордонну політику Злучених Держав заявив, що в програмі Америки повинно бути місце для заризикування війною в обороні країни, „що потерпіла найбільші жертви з історії, тобто Польщі". О'Конскі, як конґресмен зі стейту Віскoнсін, промовляв на вічу з 2,000 осіб, скликанім Товариством польськ. національного фонду Західного Ню Йорку. Він закликав американців польського походження об'єднатися і домагатися звільнити Польщу з-під комуністичного режиму. — „Що ми говоримо до 800,000,-000 осіб, поневолених поза Залізною Заслоною?" — питався О'Конскі. „Ми хіба скажемо: Нам жалко вас, одначе ми не можемо зробити нічого, щоб вас звільнити, бо Йосип Сталін може розлютитися і почати війну" — кпив собі О'Конскі. Він частинно обвинувачував польських американців за положення в Польщі, бо — як він казав — в Америці нема нікого, хто поїхав би до департаменту стейту щоб в імені шістьох мільйонів американського роду зажадати звільнення Польщі з ярма.

Домагання спорудження нового будинку для президентських канцелярій

Вашинґтон. — Тут подано до прилюдного відома велике справоздання міжпартійної комісії, щодо відновлення резиденції президента „Білого Дому. Справоздання це доручено членам Конґресу та іншим відповідним особам. Воно має 107 сторінок й супроводиться багатьома плянами, начерками та рисунками та виявляє велику працю, пророблену над доведенням до відповідного вигляду репрезентативного будинку держави. Одним з висновків комісії є побажання побудови окремого будинку, в якому могли б приміститися численні канцелярії Білого Дому. — Для цього пропонується використати відповідні обширі поблизьких теренів та подано багато інших практичних порад. Якщо б поради комісії були виконані, то Білий Дім став би спокійним палацом голови держави, а всі клопотливі і важливі справи, що вимагають присутности багатьох осіб вирішувались би поза цим будинком.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

СИРАКЮЗ, Н. Й. — Тов. „Українська Січ", від. 39, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 5. жотня, о год. 3-ій попол., в салі У. Н. Дому. Проситься всіх членів прибути обовязково на збори тому, що відбудеться роздача нового статуту і вирішуватимуться інші важні справи. — Управа.

Вступайте в члени УНСоюзу!

ТАРЗАН, ч. 2926. Шукають усюди.

Тимчасом... „М'Люнґа веде Тарзана сюди", сказала жорстоко Мераля". „Ми побачимо, як він прийме смерть своїх приятелів!"

„Тарзан утік і взяв в'язнів із Кру і Тоно!" доносив М'Люнґа. „Вони втекли до нижчих коридорів!"

„Ви дурні!" — оскаженіло репетувала Мераля. „Він повинен був вас кинути до ями! Наповни тунелі вартівниками, М'Люнґо! Ми мусимо знайти влізливого малпочоловіка і вмістити його там, де він не зможе вмішуватися до наших плянів!"